

**ועדה לפי תקנה 25 לתקנות בריאות העם (עוסקים בסייעוד בבתי חולים) התשמ"ט
1988 ותקנות 15-16 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות) התשמ"א -
1981**

12/02/2017

לכבוד
מנכ"ל משרד הבריאות

בעניין:

מנכ"ל משרד הבריאות
באמצעות בא – כוחו עוה"ד יונתן ברג
לשכת היועמ"ש, משרד התובע הראשי
משרד הבריאות, ירושלים

הקובל

נגד

גב' דנה מאיר
ע"י ב"כ עוה"ד ערן קייזמן

הנקבלת

המלצה

1. בתאריך 09 בדצמבר 2015 הגיש הקובל כתב קובלנה (להלן: "הקובלנה") נגד הנקבלת בעקבות הרשעתה בת.פ. 2184/06 בבית המשפט המחוזי בירושלים ובעקבות הערעור אותו הגישה בבית המשפט העליון בע.פ. 77334/13.
ע"פ הקובלנה, הורשעה הנקבלת "בעבירה שיש בה כדי להראות שהיא חסרת האחריות הדרושה לעסוק בסייעוד לפי ס' 15 (4) לתקנות".
2. הנקבלת הינה אחות מוסמכת ובתקופה הרלוונטית לקובלנה זו שימשה כאחות אחראית במחלקת ההמשך בבי"ח איתנים (להלן: "המחלקה").

פרטי הקובלנה

א. ע"פ הקובלנה הורשעה הנקבלת ביום 13.12.2012 בבית המשפט המחוזי בתיק 2184/06 בשמונה אישומים של התעללות בחוסה חסר ישע לפי סעיף 368 ג' סיפא לחוק העונשין התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"). באישום אחד של שימוש פסול באמצעי כפייה לפי סעיפים 34 ו-44 לחוק הטיפול בחולי נפש התשנ"א – 1991 ובאישום אחד של הזנחת מושגחים לפי סעיף 362 לחוק העונשין.

ב. בגין ההרשעה הנ"ל נגזרו על הנקבלת העונשים הבאים:

1. תשעה חודשי מאסר בפועל.
2. שמונה עשרה חודשי מאסר על תנאי שלא תעבור בתוך 3 שנים עבירה של התעללות לפי סעיף 368ג' לחוק העונשין.
3. חמישה חודשי מאסר על תנאי שלא תעבור בתוך שנתיים עבירה של הזנחת מושגחים או שימוש פסול באמצעי כפייה.
4. קנס בסך 15,000 ₪.

ג. על ההרשעה כמפורט לעיל ועל העונש ערערה הנקבלת בבית המשפט העליון בתיק ע"פ 77334/13.

ד. ביום 8.12.2015 ניתן פסק הדין בערעור ובעקבותיו זוכתה הנקבלת מעבירת ההזנחה בה הורשעה. בעקבות כך הופחת עונשה של הנקבלת ל-6 חודשי מאסר שיבוצעו בעבודות שירות וכן בוטל המאסר על תנאי בגין הזנחת מושגחים.

ה. ביום 09.12.2015 הוגש כתב הקובלנה נשוא דיון זה ע"י הקובל.

ו. מחומר הראיות שהובא בפני חברי הועדה, ובכללם כתב האישום ופסקי הדין הן בבית המשפט המחוזי והן בבית המשפט העליון, עולה כי האירועים נשוא הרשעת הנקבלת אירעו בתקופה שבין פברואר 2003 לבין אפריל 2004. כתב האישום הוגש בשנת 2006.

ז. האירועים נשוא כתב האישום אירעו בעת שהנקבלת שימשה כאחות אחראית במחלקה לטיפול באוטיסטים בבית החולים "איתנים" - היא מחלקת ההמשך.

ח. ביום 18.5.2016 התקיים הדיון בקובלנה ובמסגרת הדיון נטענו הטענות באשר לאמצעי המשמעת שיש להטיל על הנקבלת בעקבות הרשעתה כאמור.

4. הוועדה

חברי הוועדה: הגב' ד"ר סימה רייכר - יו"ר, האחיות שרה אפרתי - חברה, עו"ד משה ארד – חבר, מונו ע"י שר הבריאות לדון בקובלנה.

5. הדיון

א. הואיל והדיון מתמחה אך ורק בשאלת אמצעי המשמעת שיש להטיל על הנקבלת, הורשעה הנקבלת ביום הדיון דהיינו ביום 18.05.2016.

ב. בהמשך הדיון טענו הצדדים לאמצעי המשמעת שיש להטיל על הנקבלת.

6. טענות הקובל

א. החברה נמדדת בהתייחסותה לחלשים ולחסרי הישע כפי שצוטט מדברי בית המשפט העליון.

ב. האירועים נשוא קובלנה זו קשים במיוחד מאחר ומדובר "... בחוסים שסבלו מבעיות פסיכיאטריות ובעיות קוגניטיביות, ובעצם חסרי ישע, ממש חסרי ישע, כי אין להם קול

לפעמים, אין להם דיבור, אין להם את השכל של המבוגר. למרות האמור, כך לדברי ב"כ הקובל, קיבלו יחס שאינו מתקבל על הדעת.

ג. הליך המשמעת שונה באופיו מההליך הפלילי וכפועל יוצא קיים הבדל בין העונש המוטל בגין עבירה פלילית לבין אמצעי המשמעת המוטל בגין עבירת משמעת.

ד. אמצעי המשמעת נועד לשרת את התדמית הראויה ותפקודו הראוי של שירות המדינה.

ה. בשל האמור, טוען ב"כ הקובל, יש להטיל על הנקבלת אמצעי משמעת כאשר אין לשקול את הנסיבות בהן בוצעה העבירה הפלילית ואת נסיבותיה האישיות של הנקבלת באותו אופן בו נשקלים הדברים בדין הפלילי. (עמ' 3 ש' 17-11). דהיינו, על ועדה זו מוטל התפקיד לתת משקל מופחת לנסיבות והאירועים נשוא האישומים בהם הורשעה הנקבלת ולנסיבותיה האישיות ולעונש שהושת עליה ע"י ביהמ"ש.

ו. על הועדה, כך לדברי ב"כ הקובל, יש לתת משקל לשאלה: **"מה העמדה העקרונית של המקצוע לאור העובדות שנקבעו ע"י בית המשפט"** (עמ' 4 ש' 1). עוד מוסיף ב"כ הקובל וטוען: **"ובעצם מה התכלית, מה התפקיד של הועדה לאחר הרשעה פלילית? ...אתם חייבים לקחת את ההרשעה הפלילית ואת הנסיבות של ההרשעה הפלילית ולהסתכל על זה מההיבט של המקצוע שלכם."**

ז. הקוד האתי של האחים והאיות בישראל קובע, כך לפי ב"כ הקובל, **"העשייה הסיעודית מוגדרת בעיקרה כמערכת יחסים דינמית, איכפתית ותומכת שבה מסייעים האחות והאחים למטופל, משפחתו ולקהילה, להשיג בריאות מרבית ולשמרה ככל שניתן"**.

ח. הפועל היוצא מדברי ב"כ הקובל הוא כי הנקבלת פעלה בניגוד לכללי האתיקה ופגעה במטופלים ובדאי שלא הייתה אכפתית ותומכת.

ט. הנקבלת, כך לדברי ב"כ הקובל, היתה הרוח החיה מאחורי ההתנהלות כלפי המטופלים במחלקה וכדברי ביהמ"ש היתה הרוח החיה במחלקה. היא שקבעה מה לעשות כיצד ולמי.

י. ב"כ הקובל הביא בפני הועדה תקדימים בהם הורשעו אנשי סיעוד ובעקבות כך הוטלו עליהם אמצעי משמעת. במקרה של האחות חיימוב אירנה המליצה הועדה על התלית הרשיון לתקופה של 10 שנים ואילו המנכ"ל החליט על שלילת הרשיון במקרה זה הורשעה הנקבלת בהתעללות בחסר ישע, במרמה ובהפרת אמונים. אותה אחות שהייתה אחות מעשית, הושיבה בכוח מטופלת סיעודית תוך צעקות. לאחר מכן פתחה את ברז המים וכיוונה את זרם המים לכיוון המטופלת. המטופלת קראה כי המים חמים וכי האחות שורפת אותה ואז השיבה אותה אחות ואמרה: **"טוב מאד, שייקה אותך אלוהים"**. יש לציין כי בפסק הדין בעניינה של אחות זו, קבע ביהמ"ש, כי במעשי האחות יש קלון.

יא. בתקדים נוסף שהובא בפנינו - עניינה של האחות אשתיי ראניה, אשר במהלך עבודתה ירקה על מטופל סיעודי ומבוגר על כסא גלגלים. במקרה זה המליצה הועדה על התלית רשיונה למשך שלושה שבועות ואילו המנכ"ל החליט להתלות את הרשיון לתקופה של ששה חודשים. בערעור לביהמ"ש הופחתה תקופת ההתלית לחודשיים בלבד.

יב. תקדים נוסף שהוצג בפנינו ע"י ב"כ הקובל היה עניינו של האח נאפע נידאל אשר היכה דייר גריאטרי במוסד בו עבד. כתוצאה מתקיפה זו גרם האח חבלה לדייר בלחיו

השמאלית. בעקבות ההרשעה בפני ועדת המשמעת הוטל עליו אמצעי משמעת של התליית רישיונה למשך עשרה חודשים.

יג. לאור כל האמור ולאור התקדימים שהוצגו בפני הועדה מבקש ב"כ הקובל לשלול של רישיונה של הנקבלת לצמיתות.

7. טענות הנקבלת

א. העבירות בהן הורשעה הנקבלת הינן חמורות ביותר ולכאורה מצטיירת תמונה לפיה הנקבלת לכאורה, הינה סדיסטית שהתעללה במטופלים באופן קשה. אך לא כך הם פני הדברים.

ב. המחלקה בבית החולים איתנים בה התרחש כל המתואר בכתב האישום, "אינה מתאימה כלל לבית החולים שאינו ערוך כלל לטפל באותם פציינטים שבהם היה מדובר...המטופלים סובלים מאוטיזם משולב עם פיגור שכלי עמוק וחלקם גם סובלים ממחלות רקע כאלה ואחרות. לא היה בנמצא בעבר שום מוסד שהיה מוכן לטפל באנשים האלה. לכן הקימו לפני שנים רבות, זה לא דבר חדש, הקימו בבית החולים איתנים מחלקה שקראו לה מחלקת המשך".

ג. הקמת המחלקה נועדה לצורך טיפול באותם חוסים כדי שבעתיד אפשר יהיה לשלבם בצורה זו או אחרת במסגרת שתוכל לאפשר את קליטתם בה.

ד. בפועל לא הצליחה התכנית והמטופלים נותרו במחלקה, התבגרו והזקינו בה. המטופלים לא נקלטו במסגרת כלשהי והטיפול לא צלח.

ה. במהלך השנים נוסו טיפולים שונים ובהם תרופות וסמים אך ללא הצלחה. גם הדרך בה טיפלה הנקבלת מטופלים היתה מעין ניסוי שבו מנהל המחלקה דגל כאשר העיקרון עמד על ניסיונות הרגעה של המטופלים טרם שיתפרצו.

ו. הנקבלת ילידת 1972 למדה בבית הספר לאחיות ומיד לאחר סיום לימודיה, בהיותה בת 27 שנים בלבד, הוצע לה להיות האחיות האחראית במחלקה אשר כדברי ב"כ הנקבלת "היתה סוג של גיהנום". הנקבלת הגיעה למחלקה חסרת ניסיון, קיבלה את התפקיד בלא ההטבות שלצידו. במחלקה לא היו האמצעים המתאימים לטיפול באותם חולים לרבות כח אדם מתאים הן מבחינת ההשכלה והן מבחינת מספר אנשי הצוות.

ז. למרות האמור, טוען ב"כ הנקבלת, פעלה זו מתוך "אהבת אדם" והתגייסה למשימה "בכל נפשה ומאודה".

ח. לדברי ב"כ הנקבלת פעלה זו לפי הנחיה מפורשת של מנהל המחלקה ד"ר דניאל ע"פ שיטות הריפוי בהם ד"ר דניאל דגל וכפועל יוצא מכך לא פעלה כפי שפעלה באופן יזום.

ט. ב"כ הנקבלת מצטט מדברי ביהמ"ש האומר: "מקובל עלי כי הסיבה שהביאה אותה לבצע את העבירות היתה בעיקר תפיסתה הבלתי מתפשרת כי רק שיטה טיפולית והתנהגותית

נוקשה היא שתגרום לשיפור או ייצוב מצבם של החוסים ואין מדובר בהתעללות לשמה"
(עמ' 12 ש' 21-25).

י. הנקבלת פעלה מתוך תחושה שהיא פועלת לטובת החוסים וזו הסיבה, כך לפי פסק הדין בבית המשפט העליון, שלא הוטל עליה עונש חמור יותר מתשעה חודשי מאסר שהטיל עליה ביהמ"ש המחוזי.

יא. לדברי ב"כ הנקבלת יש להבחין בין התקדים שהוצג בפני הועדה בעניינה של האחות אירנה חיימוב, לבין המקרה נשוא קובלנה זו.

יב. בעוד שבמקרה האחות חיימוב דובר על התעללות לשמה, מתוך סדיוס ובכוונה תחילה ותוך רצון לפגוע ולהזיק למטופלת הרי שבמקרה שבפנינו לא נטען ולא נפסק כי הייתה כוונה כזו ובוודאי שלא התנהגות דומה.

יג. לעומת האחות חיימוב השקיעה הנקבלת מזמנה, ממרצה ומכספה לטובת המחלקה לדברי ב"כ הנקבלת היו במחלקה חוסים שזו להם הפעם הראשונה שיצרו קשר עם בעל חיים וזאת לאחר שהנקבלת הקימה פינת חי במחלקה.

יד. כל ניסיונותיה של הנקבלת לשדרג את המחלקה ולגרום להגדלת התקציבים והאמצעים לא נענו.

טו. מאז ההרשעה עברו כ-11 שנים בהן לא עבדה כאחות. הנקבלת פוטרה לאלתר מעבודתה ומאז לא עבדה כאחות גם במגזר הפרטי. בעקבות כך נגרמו לנקבלת גם נזקים כלכליים.

טז. הנקבלת לא תחזור על העבירות שנעברו ולפיכך מבקש בא כוחה שלא לבטל את רישיונה, כפי שביקש ב"כ הקובל, אלא להסתפק באמצעי משמעת שבסופו של דבר תוכל לשוב לעבודה כאחות.

8. דין והמלצה דעת רוב

א. מעשי הנקבלת, כמפורט בקובלנה ובכתב האישום, חמורים מאין כמותם.

ב. הניזוקים ממעשי הנקבלת הינם חולים קשים שלרובם אין תובנה כלל ולמעשה אין כלל טיפול שיכול לשקם או לרפאם.

ג. צודק ב"כ הקובל כי יש להבחין בין עונש במישור הפלילי לבין אמצעי משמעת במישור המשמעותי.

ד. הנקבלת היא שניהלה בפועל את המחלקה וככל שעולה מפסק הדין הדירה את המנהל ד"ר דניאל מאיר מחלק נכבד של פעילויות המחלקה. עוד קבע ביהמ"ש כי במקרים מסויימים הנקבלת ביזתה אותו ואף צעקה עליו בפני אנשי הצוות.

ה. הנקבלת גם לא קיבלה את מרותו של מנהל המחלקה ד"ר דניאל ובמקרים מסויימים סירבה לתת לחולה ווליום אף שהיתה זו הוראה של ד"ר דניאל.

ו. אף, וכפי שיפורט בהמשך, אם סברה הנקבלת שהטיפול אותו היא נותנת לחוסים הינו הנכון והנחוץ להם הרי שההיגיון הפשוט מצביע על כך שלפחות חלק מהאירועים נשוא כתב האישום היו מיותרים ובודאי שלא ניתן לקרוא להם טיפול.

ז. צודק ב"כ הקובל כי בהתנהגותה, כפי שפורטה בהרחבה בפסקי הדין, הן של ביהמ"ש המחוזי והן של ביהמ"ש העליון, הפרה הנקבלת את כללי האתיקה של נושאי המשרה בתחום הסיעוד.

ח. צודק ב"כ הקובל כי אין להקיש מן העונש הקל לכאורה שהוטל על הנקבלת ע"י בית המשפט על אמצעי המשמעת שיש להטיל על הנקבלת במסגרת ועדה זו. עם זאת, ובמסגרת השיקולים שעל ועדה זו לקחת בחשבון, יש להתייחס גם לאיזון שבין טובת הכלל לבין טובת הנקבלת.

ט. אין מחלוקת כי הנקבלת לא ביצעה אף לא אחד מן המעשים המתוארים בכתב האישום בכוונה להזיק ולפגוע או להשפיל מי מהחולים.

י. אף שהנקבלת היא שניהלה בפועל את המחלקה ביד רמה כמתואר בפסק הדין ואף שהיתה הרוח החיה במחלקה ובלתי מתפשרת על דרך ועל סוג הטיפול, הרי שביהמ"ש המחוזי ואף ביהמ"ש העליון קבעו כי לא היתה לנקבלת כל כוונה מראש להרע וכי כל שעשתה, אף שיש עבירה בצד מעשיה, הרי שאלו נעשו מתוך אמונה כנה כי יש בכך כדי להועיל לחוסים.

יא. מכאן שאין לגזור גזרה שווה בין המקרה של האחות אירנה חיימוב והאח נפאע נידאל לבין המקרה שבפנינו. באותם תקדימים שהוצגו בפני הוועדה, היתה כוונה מראש לפגוע במטופלים חסרי הישע להשפילם ולהזיק להם דבר שלא נפסק בעניין הנקבלת מה עוד שבעניין האחות חיימוב נפסק גם כי יש במעשיה משום קלון.

יב. כפי קביעת ביהמ"ש בפסק הדין, מדובר במחלקה הקשה ביותר בבית החולים. מחלקה שאין לחולים בה כל סיכוי, לפחות בשלב זה, לריפוי. כל שניתן הוא להקל במקצת על סבלם.

יג. כשמדובר במחלקה קשה ברור הוא, כך קבע ביהמ"ש, שיש גם השפעה של ממש על הצוות העובד במחלקה ועל השחיקה אותה חווים אנשי הצוות.

יד. המחלקה בה עבדה הנקבלת היתה קשה ביותר הן למטופלים והן לצוות. בנוסף יש לזכור כי האמצעים שהועמדו לרשות המחלקה היו דלים ביותר דבר שבהכרח פגע במטופלים ובדרך הטיפול בהם.

טו. אין באמור לעיל כדי להקל מסבלם של המטופלים שנפלו קורבן למעשי הנקבלת. עם זאת עלינו גם לאזן בין טובת הציבור לבין אמצעי המשמעת שיש להטיל על הנקבלת.

טז. בעמ' 130 לפסק הדין בבית המשפט העליון נקבע כלהלן: **"יש לזקוף לזכותה של המערערת את העונשים הלבד – משפטיים שנלוו להליכים המשפטיים שהתנהלו נגדה. ובין היתר מדובר בכך שהיא פוטרה מעבודתה ונקלעה לקשיים כלכליים בלתי מבוטלים... יש לזכור כי המערערת הורשעה במעשי התעללות, תוך שנקבע כי מעשיה**

בוצעו מתוך מטרה להיטיב עם המטופלים, ולא ממניעים סדיסטיים גרידא. טעמים כבדי משקל אלו, הביאוני למסקנה, כי יש להקל בדינה של המערערת..."

יז. אף שכאמור יש להבחין בין עונש במישור הפלילי ואמצעי משמעת במישור המשמעותי, הרי שאין לשלול את כלל השיקולים שנשקלו ע"י ביהמ"ש ובכללם השיקול הנ"ל ולפיכך גם ועדה זו לוקחת בחשבון את המניעים שעמדו מאחורי מעשיה של הנקבלת עת ביצעה את העבירות נשוא האישום.

יח. מן המפורסמות היא כי יש גם ליתן משקל לחלוף הזמן שבין מועד ביצוע העבירות נשוא קובלנה זו לבין מועד המלצת הועדה, במיוחד נוכח העובדה שבפרק הזמן הארוך שחלף, הנקבלת לא עבדה כאחות ולמעשה יש לראות בכך גם חלק מהעונשים שהוטלו עליה.

יט. נוכח כל האמור ולאחר ששקלנו את האיזונים הנכונים שיש לשקול אנו ממליצים על התליית רישיונה של הנקבלת לתקופה של שלוש שנים.

עו"ד משה ארד – חבר

גב' שרה אפרתי - חברה

9. דעת מיעוט

על אף האמור אני סבורה כי יש לבטל את רישיונה של הנקבלת לצמיתות. להלן נימוקיי:

א. הנקבלת הורשעה בשמונה מעשי התעללות בחוסים ובחסרי ישע ובשימוש פסול באמצעי כפיה. פסק דין זה קיבל משנה תוקף בבית המשפט העליון וערעורה בעבירות אלו נדחה. (סעיף 55 לפסק הדין). "...עסקינן במסכת קשה וחמורה. צמרמורת אוזנת בקורא על המעשים שבוצעו בחוסים. חומרה זו מתעצמת שבעתיים לנוכח היקף המעשים ופרק הזמן הארוך שבו בוצעו – במשך למעלה משנה" כתב השופט.

ב. אומנם נקבע בפסק הדין כי הגב' בן מאיר פעלה לשם הבאת תועלת לחוסים ועל כן עונשה הוקל. ברם התנהלותה במחלקה הן כאחות והן בתפקיד אחות אחראית אינה עולה בקנה אחד עם המחויבות המקצועית הבסיסית וההכרחית של האחיות למתן טיפול איכותי תוך שמירה על כבוד המטופל ובטיחות המטופל.

ג. מצופה היה מגב' בן מאיר, שכאחות מוסמכת תפגין חמלה ורחמנות כלפי חוסים וחסרי ישע ואף תהווה דוגמא אישית לכל הצוות, בהיותה בתפקיד אחות אחראית

ד. העובדה שלא השכילה להבחין בין טיפול לבין התעללות ופעלה לדבריה בהנחיית מנהל המחלקה מעלה חשש שאינה מבינה את האחריות הכבדה וההבנה העמוקה, שנדרשת מאחות בעת שבאה לטפל בחולים, קל וחומר חסרי ישע וחוסים.

אני סבורה כי הגב' בן מאיר נהגה בדרך שאינה הולמת את מקצוע האחיות ועל כן אינה ראויה להיות אחות בישראל. אבקש לבטל את רישיונה לצמיתות.

ד"ר סימה רייכר יו"ר